

Okręgowy Urząd Miar w Łodzi

<https://lodz.gum.gov.pl/mlo/urząd/rys-historyczny/748,Rys-historyczny.html>
2022-08-16, 17:58

Rys historyczny

Autor : Główny Urząd Miar

W Łodzi już od 1915 roku istniała przy Magistracie placówka legalizacyjna pod nazwą *Sprawdzanie wagi i miar*. Cztery lata później Delegat Dyrektora Głównego Urzędu Miar tworzy w Łodzi Miejskowy Urząd Miar, któremu terytorialnie podlegały: miasto Łódź oraz powiaty: łódzki, łaski, kaliski, sieradzki i łęczycki. Od dnia 1 lipca 1919 Miejskowy Urząd Miar wszedł w skład Warszawskiego Okręgowego Urzędu Miar. Główny Urząd Miar wprowadzając podział administracji terenowej utworzył w pierwszej kolejności Warszawski, a następnie Lubelski Okręg Administracji Miar.

W okresie międzywojennym na obszarze ówczesnej Polski zostało utworzonych sześć Okręgowych Urzędów Miar tj.: oprócz wspomnianych już Warszawskiego i Lubelskiego, zostały powołane do życia dalsze cztery: Lwowski, Poznański, Wileński oraz Śląski nazwany później Katowickim.

Urzędy te przetrwały do czasu wybuchu II Wojny Światowej. W czasie okupacji hitlerowskiej Okręgowy Urząd Miar w Lublinie zostaje przeniesiony do Krakowa, a po wyzwoleniu z Krakowa do Łodzi. Z dniem 1 kwietnia 1945 roku otrzymuje nazwę Łódzki Okręgowy Urząd Miar. W jego skład weszły Obwodowe Urzędy Miar w: Łodzi, Łowiczu, Piotrkowie Trybunalskim, Włocławku, Kaliszu, Płocku i Końskich.

Pierwszym naczelnikiem łódzkiej placówki oraz jej organizatorem był inż. Bogdan Czerny. Po odejściu inż. Czernego przez pewien okres kierował łódzkim okręgiem Alojzy Łagowski były kierownik Obwodowego Urzędu Miar w Krakowie. Następnie również przez krótki okres czasu kierownikiem urzędu był Antoni Wolf. W latach 1945 - 1946 cały Okręg zatrudniał niespełna 40 osób, a ilość sprawdzanych narzędzi i ich rodzajów była do początku lat pięćdziesiątych niewielka. Z dniem 1 października 1946 roku dyrektor Głównego Urzędu Miar przenosi Pana Tadeusza Wierzińskiego (długoletniego pracownika administracji miar, radcę Okręgowego Urzędu Miar w Katowicach) do pracy w Okręgowym Urzędzie Miar w Łodzi powierzając mu obowiązki naczelnika urzędu.

Rok 1952 przynosi zmiany terytorialne, które powodują przyłączenie do Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi obwodowych jednostek w Toruniu, Bydgoszczy, Grudziądzu, Inowrocławiu i Chojnicach. Natomiast odłączone zostają Obwodowe Urzędy Miar w Kaliszu i Płocku.

Z dniem 1 stycznia 1954 roku Pan Tadeusz Wierziński otrzymuje od Prezesa Głównego Urzędu Miar inż. Dziewulskiego nominację na dyrektora Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi i pozostaje na tym stanowisku do września 1969 roku.

Wzrastająca ilość narzędzi pomiarowych i równoległy rozwój terenowej służby miar spowodowały potrzebę powołania do życia w 1965 roku Wydziału Nadzoru Legalizacyjnego oraz utworzenie Wydziału Masy, Siły i Ciśnienia, Wydziału Pomiarów Długości, Powierzchni, Objętości, Gęstości i Ciepła, a także Wydziału Miernictwa Elektrycznego.

W dniu 17 czerwca 1966 roku na mocy ustawy o miarach i narzędziach pomiarowych utworzono Centralny Urząd Jakości i Miar, a Okręgowy Urząd Miar w Łodzi zmienił nazwę na Okręgowy Urząd Jakości i Miar. Po odejściu na emeryturę Tadeusza Wierzińskiego nominację na stanowisko dyrektora otrzymuje mgr inż.

Tadeusz Tołoczko.

Lata 1971 - 1978 to okres dużych zmian terytorialnych i organizacyjnych, które spowodowały utworzenie obwodowych placówek w Łęczycy i Zduńskiej Woli oraz odłączenie od obszaru działania OUM w Łodzi województwa bydgoskiego.

W 1972 roku zostaje rozwiązany Centralny Urząd Jakości i Miar i na jego miejsce powołano Polski Komitet Normalizacji i Miar. Okręgowemu Urzędowi Jakości i Miar w Łodzi przywrócono poprzednią nazwę Okręgowy Urząd Miar, Obwodowym Urzędowi Jakości i Miar nazwę Obwodowy Urząd Miar.

W kwietniu 1972 roku przystąpiono do budowy ośmiokondygnacyjnego biurowca z przeznaczeniem na siedzibę Okręgowego Urzędu Jakości i Miar w Łodzi, który do tej pory borykał się z trudnymi warunkami lokalowymi w budynku przy ul. Piotrkowskiej 85.

Od dnia 1 lutego 1978 roku siedzibą Urzędu stał się nowo wybudowany budynek przy ul. Narutowicza 75. Kolejne zmiany w podziale administracyjnym spowodowały przyłączenie do naszego okręgu jednostek w Radomiu i Płocku.

Rok 1979 - to 60 lecie Polskiej Służby Miar. W tym samym roku ukazuje się ustawa o jakości wyrobów, usług, robót i obiektów budowlanych, która powoduje zwrot metrologii w kierunku problematyki jakości.

Rok 1983 przynosi mianowania pracowników na podstawie ustawy o pracownikach urzędów państwowych. W rok później odchodzi dyrektor Tadeusz Tołoczko, a z dniem 1 października 1984 roku dyrektorem Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi został mgr Bolesław Koperski.

W latach 1980 - 1989 działalność Urzędu rozszerza się o legalizację kolejnych przyrządów, wychodząc tym samym naprzeciw zapotrzebowaniu na rynku oraz nowelizacji przepisów, które w 1988 roku zmieniają nazwę Okręgowego Urzędu Miar na Okręgowy Urząd Miar i Jakości. W okresie tym powstaje także Komisja ds. Wynalazczości oraz Zespół Komisarycznych Kontroli Jakości i Wyrobów, którego pracownik mgr inż. Piotr Nowakowski został w 1990 roku kolejnym dyrektorem Urzędu.

W latach 1982 - 1990 na terenie Urzędu w Łodzi działał Centralny Ośrodek Badawczo - Rozwojowy „Wzormat”, który zajmował się opracowywaniem około 180 typów wzorców chemicznych. W 1991 roku działalność badawcza tej placówki uległa likwidacji, a wytwarzaniem, atestacją i sprzedażą wzorców zajął się nowopowstały Wydział Chemii Analitycznej Okręgowego Urzędu Miar i Jakości w Łodzi.

Przepisy ustawy z dnia 3 kwietnia 1993 r. Prawo o miarach przywracają historyczną nazwę Urzędu tworząc Okręgowy Urząd Miar w Łodzi.

W latach 90-tych ważnym problemem staje się poprawa warunków lokalowych jednostek podległych OUM w Łodzi. W tym celu zakupiono i zaadoptowano budynki dla Obwodów w Piotrkowie Trybunalskim, Zduńskiej Woli, Łowiczu i Radomiu, a w Płocku przeprowadzono remont.

Rok 1999 przynosi po raz kolejny zmiany terytorialne okręgu związane z nowym podziałem administracyjnym kraju. Odtąd Okręgowy Urząd Miar w Łodzi działa na obszarze dwóch województw: łódzkiego i świętokrzyskiego.

W celu poprawienia warunków lokalowych oraz bezpieczeństwa na terenie Urzędu prowadzone były remonty pomieszczeń i klatek schodowych. Uruchomiona została winda towarowa oraz dostosowano budynek do przepisów p.poż. Wszystkie te prace przyniosły naszej placówce nominację Kapituły Certyfikatu Honorowego w kategorii „budynek użyteczności publicznej”.

W 2002 roku, zarządzeniem Prezesa Głównego Urzędu Miar, została powołana ogólnopolska Komisja ds. Towarów Paczkowanych. Siedzibą jej był Okręgowy Urząd Miar w Łodzi. Składała się z przedstawicieli Głównego Urzędu Miar i wszystkich Okręgowych Urzędów Miar, działających w strukturze polskiej administracji miar. Głównym zadaniem Komisji było merytoryczne i organizacyjne przygotowanie

pracowników Okręgowych Urzędów Miar do rozpoczęcia nadzoru nad paczkowaniem produktów i produkcją butelek miarowych, zgodnie z ustawą o towarach paczkowanych. Po wykonaniu tego zadania, Komisja zajęła się pracami nad nowelizacją tej ustawy. Komisja została rozwiązana z końcem roku 2003.

Od maja 2004 roku Okręgowy Urząd Miar w Łodzi posiada notyfikację Komisji Europejskiej w ramach dyrektywy NAWI jako Jednostka Notyfikowana Nr 1446.

W 2005 roku Okręgowy Urząd Miar w Łodzi przeszedł procedurę akredytacji w PCA. Zespół Laboratoriów Wzorcujących OUM w Łodzi uzyskał w 2006 roku Nr AP 087.

W 2007 r. Okręgowy Urząd Miar w Łodzi został notyfikowany Komisji Europejskiej i państwom członkowskim Unii Europejskiej i w dniu 1 sierpnia 2007 r. Komisja Europejska zatwierdziła zakres notyfikacji OUM w ramach dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/22/WE dot. przyrządów pomiarowych (dyrektywa MID).

W 2009 r. obchodzona była 90 rocznica utworzenia służby miar. W ramach obchodów 90-lecia pracownicy Okręgowego Urzędu Miar wzięli udział w trzech konferencjach metrologicznych wygłaszając 11 referatów.

Uroczystości obchodów zakończono 19 listopada 2009 r. na spotkaniu pracowników urzędu z kierownictwem Głównego Urzędu Miar, podczas którego odznaczono 2 pracowników odznaczeniami państwowymi, a 32 pracownikom wręczono znaczki okolicznościowe GUM.

Rok 2009 był ostatnim rokiem pierwszego cyklu akredytacji. W czerwcu przeszliśmy ocenę ponowną przedłużając cykl akredytacji o kolejne 4 lata. Zakończyliśmy 2009 r. posiadając akredytację w 16 dziedzinach pomiarowych i 32 poddziedzinach (153 przyrządy pomiarowe).

W 2010 r. uzyskano pełną zdolność pomiarową stanowiska do wzorcowania i ekspertyz wodomierzy i przetworników przepływu do ciepłomierzy do wody sprawdzanych wodą zimną i ciepłą. Uruchomiono stanowisko do wzorcowania pipet tłokowych, dozowników tłokowych i biuret tłokowych oraz uzyskano akredytację PCA na wzorcowanie ww. przyrządów pomiarowych oraz stanowisko do wzorcowania pirometrów radiacyjnych i uzyskano akredytację PCA na ich wzorcowanie.

W wyniku przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji w dniach 15-17 września 2010 r. oceny w nadzorze, Zespół Laboratoriów Wzorcujących (ZLW) Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi po raz kolejny rozszerzył zakres akredytacji PCA o numerze AP 087. Laboratoria ZLW rozszerzyły zakres akredytowanych usług o kolejne poddziedziny: konduktometrię, analizę gazów, geometrię powierzchni, uderzość oraz termometrię radiacyjną. Rok 2010 zakończyliśmy posiadając akredytację w 16 dziedzinach pomiarowych i 37 poddziedzinach (162 przyrządy pomiarowe). Potwierdzenie kompetencji technicznych otrzymało 55 osób, co stanowi 95% personelu technicznego Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi.

W 2010 r. pracownicy Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi wzięli udział w IV Konferencji „Promieniowanie Optyczne oddziaływanie, metrologia, technologie” zorganizowanej przez Instytut Elektrotechniki przy współudziale Politechniki Białostockiej, Głównego Urzędu Miar, Wojskowej Akademii Technicznej, Polskiego Komitetu Oświatleniowego SEP, Instytutu Transportu Samochodowego i Spectro Color wygłaszając referat oraz w V Kongresie Metrologii 2010 organizowanym przez Komitet Metrologii i Aparatury Naukowej PAN przy współudziale Politechniki Łódzkiej i Stowarzyszenia Elektryków Polskich SEP, gdzie wygłosili cztery referaty.

W 2011 r. uruchomiono stanowiska do badania odporności wodomierzy na ciśnienie oraz uruchomiono stanowiska do wzorcowania liczników kontrolnych do gazu ciekłego propan-butan stanowiące wzorce odniesienia przy legalizacji i kontroli odmierzaczy paliw ciekłych gazu ciekłego propan-butan (w tym LPG). Zastosowanie stanowiska służy obecnie do legalizacji instalacji pomiarowych przewoźnych do gazu ciekłego propan-butan montowanych na pojazdach samochodowych.

W wyniku przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji w dniach 22, 24, 27, 28 i 29 czerwca 2011 r. oceny w nadzorze, Zespół Laboratoriów Wzorcujących Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi po raz kolejny

rozszerzył zakres akredytacji PCA o numerze AP 087. Dodatkowo w roku 2011 odbyły się 3 nieplanowane oceny związane z rozszerzeniem zakresu akredytacji. Laboratoria ZLW poszerzyły swoją ofertę o nową dziedzinę „przepływ” oraz o nowe poddziedziny: pomiary współrzędnościowe i gęstościomierze zbożowe. Rok 2011 zakończyliśmy posiadając akredytację w 17 dziedzinach pomiarowych i 40 poddziedzinach. Potwierdzenie kompetencji technicznych otrzymało 56 osób, co stanowi 96% personelu technicznego Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi.

W 2011 roku pracownicy Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi wzięli udział w trzech konferencjach i jako prelegenci opracowanych samodzielnie tematów wygłosili łącznie pięć referatów:

1. Udział w VIII konferencji naukowo-technicznej Podstawowe Problemy Metrologii 2011 w Krynicy 12-15 czerwca 2011 r.
2. Udział w XLIII Międzyuczelnianej Konferencji Metrologów MKM'2011 w Białymstoku 21-23 września 2011 r.
3. Udział w II Międzynarodowej Konferencji – Zarządzanie Produkcją w Łodzi w dniu 23 września 2011 organizowanej przez Katedrę Zarządzania Produkcją i Logistyki Politechniki Łódzkiej oraz Koło Naukowe Zarządzania Produkcją i Konsultingu.

W roku 2012 uruchomiono samodzielnie zaprojektowane stanowisko pomiarowe do sprawdzania instalacji pomiarowych do ciągłego i dynamicznego pomiaru ilości cieczy spożywczych. Głównym elementem stanowiska jest ciśnieniowa kolba metalowa II rzędu o pojemności 500 dm³ z oddolnym i odgórnym ograniczeniem pojemności wykonana ze stali austenicznej dopuszczanej do kontaktu z żywnością. Konstrukcja kolby pozwala na sprawdzanie instalacji, przeznaczonych do cieczy spożywczych przechowywanych pod ciśnieniem, (do 3,5 bar) takich jak np.: napoje gazowane niealkoholowe i alkoholowe, w tym również piwo. Konstrukcja kolby w zakresie dokładności jej wskazań zapewnia prawidłowość przeprowadzenia czynności związanych z prawną kontrolą metrologiczną oraz oceną zgodności instalacji.

W 2012 r. wprowadzono do oferty dwa nowe wzorce mętności wody odtwarzające wartości mętności 200 NTU i 800 NTU wyrażone w nefelometrycznej jednostce mętności NTU, które wraz z wytwarzanym dotychczas wzorcem mętności 500 NTU tworzą trzy punkty kalibracyjne umożliwiające pomiar mętności wody i ścieków metodą nefelometryczną przy zastosowaniu dużej grupy mętnościomierzy dostępnych na rynku.

W dniach 03-06 czerwca 2012 r. roku pracownicy Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi wzięli udział w IX Konferencji Podstawowe Problemy Metrologii PPM'2012 w Krynicy Zdroju i jako prelegenci opracowanych samodzielnie tematów wygłosili trzy referaty.

W wyniku przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji w dniach 11-13 czerwca 2012 r. oceny w nadzorze, Zespół Laboratoriów Wzorcujących Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi po raz kolejny rozszerzył zakres akredytacji PCA o numerze AP 087. Dodatkowo w roku 2012 odbyły się 2 nieplanowane oceny związane z rozszerzeniem zakresu akredytacji. Laboratoria ZLW poszerzyły swoją ofertę o nową poddziedzinę 19.02 „termometrię nieelektryczną”.

Rok 2012 zakończyliśmy posiadając akredytację w 17 dziedzinach pomiarowych i 41 poddziedzinach. Potwierdzenie kompetencji technicznych otrzymało 58 osób, co stanowi 99% personelu technicznego Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi.

15 listopada 2012 r. Jednostka Notyfikowana Nr 1446 Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi uzyskała rozszerzenie zakresu notyfikacji w zakresie dyrektywy MID nr 2004/22/WE, dla przyrządów pomiarowych według:

modułu A1 o naczynia wyszynkowe,

modułu D o instalacje pomiarowe, wagi automatyczne, taksometry, materialne miary długości, przyrządy do pomiaru długości, pola powierzchni oraz wielu wymiarów, analizatory spalin samochodowych,

modułu D1 o wagi automatyczne, materialne miary długości, naczynia wyszynkowe, przyrządy do pomiaru długości, pola powierzchni oraz wielu wymiarów.

Rok 2013 był ostatnim rokiem drugiego cyklu akredytacji. 17 - 18 czerwca 2013 r. odbyła się planowana ocena ponowna przedłużająca cykl o kolejne 4 lata. Zakończyliśmy rok 2013 posiadając akredytację w 17 dziedzinach pomiarowych i 41 poddziedzinach.

W dniach 15-18 czerwca 2014 r. roku pracownicy Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi wzięli udział w X Konferencji Podstawowe Problemy Metrologii PPM'2014 w Kościelisku i jako prelegenci opracowanych samodzielnie tematów wygłosili trzy referaty.

W wyniku przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji w dniach 9-10 czerwca 2014 r. oceny w nadzorze, Zespół Laboratoriów Wzorcujących (ZLW) Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi po raz kolejny rozszerzył zakres akredytowanych usług (AP 087) o nową poddziedzinę 4.08 wzorce refraktometryczne. Zespół Laboratoriów Wzorcujących zakończył rok 2014 posiadając akredytację w 17 dziedzinach pomiarowych i 42 poddziedzinach.

W wyniku przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji w dniach 8-12 czerwca 2015 r. oceny w nadzorze, Zespół Laboratoriów Wzorcujących (ZLW) Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi po raz kolejny rozszerzył zakres akredytowanych usług (AP 087) o nowe przyrządy pomiarowe (poddziedzina 6.01 „długość” – o sprawdziany gwintowe trzpieniowe stożkowe, sprawdziany gwintowe pierścieniowe stożkowe oraz o pierścienie wzorcowe wzorcowane za pomocą głowicy).

Jednocześnie niektóre przyrządy pomiarowe zostały wykreślone z zakresu akredytacji z powodu niskiego zainteresowania ze strony klientów i co się z tym wiąże z brakiem zleceń:

usunięto bazy drogowe i wykreślono poddziedzinę 1.01 „przyspieszenie, prędkość i odległość”,

usunięto przetworniki ciśnienia z zakresu poddziedziny 17.01 „ciśnienie”,

usunięto pipety jednomiarowe klasy A i B, pipety wielomiarowe klasy A i B oraz zbiorniki pomiarowe z zakresu poddziedziny 20.01 „objętość”.

Zespół Laboratoriów Wzorcujących zakończył rok 2015 posiadając akredytację w 16 dziedzinach pomiarowych i 41 poddziedzinach (163 przyrządy pomiarowe i 56 materiałów odniesienia).

W wyniku przeprowadzonej przez Polskie Centrum Akredytacji w dniach 13 i 16 czerwca 2016 r. oceny w nadzorze, Zespół Laboratoriów Wzorcujących (ZLW) Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi po raz kolejny rozszerzył zakres akredytowanych usług (AP 087) o nowe przyrządy pomiarowe (poddziedzina 6.01 „długość” – przymiary półsztatyczne, poddziedzina

3.02 „konduktometria” – czujniki konduktometryczne).

Jednocześnie z powodu niskiego zainteresowania ze strony klientów, i co się z tym wiąże brakiem zleceń, niektóre przyrządy pomiarowe zostały usunięte z zakresu akredytacji:

usunięto gęstościomierze zbożowe ¼ L i 1 L, w związku z tym wykreślono poddziedzinę 15.03 „gęstościomierze zbożowe”,

z zakresu poddziedziny 20.01 „objętość” usunięto: kolby metalowe II rzędu bez zaworu, kolby metalowe II rzędu z zaworem z odgórnym odczytem objętości oraz kolby metalowe II rzędu z zaworem bez podziałki.

Zespół Laboratoriów Wzorcujących zakończył rok 2016 posiadając akredytację w 16 dziedzinach pomiarowych i 40 poddziedzinach (160 przyrządów pomiarowych i 56 certyfikowanych materiałów odniesienia). Potwierdzenie kompetencji technicznych otrzymało 51 osoby.

13 kwietnia 2016 r. została przyjęta ustawa o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz.U. 2016 poz.542), natomiast 9 czerwca 2016 r. weszły w życie rozporządzenia Ministra Rozwoju: w sprawie wymagań dla wag nieautomatycznych (Dz.U. 2016 poz.802) oraz w sprawie wymagań dla przyrządów pomiarowych (Dz.U. 2016, poz.815), wdrażające do prawodawstwa polskiego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2014/31/UE i Nr 2014/32/UE. W wyniku złożonego wniosku uzyskaliśmy autoryzację Ministra Rozwoju i Finansów oraz notyfikację Komisji Europejskiej i państw członkowskich Unii Europejskiej w bazie NANDO jako jednostka wyznaczona do realizacji zadań związanych z oceną zgodności zgodnie z nowymi Dyrektywami nr 2014/31/UE oraz nr 2014/32/UE.

Misją Okręgowego Urzędu Miar w Łodzi jest skuteczne realizowanie zadań wynikających z ustaw: Prawo o miarach, o towarach paczkowanych i o systemie oceny zgodności. W tym celu uruchamiamy nowe i modernizujemy istniejące stanowiska pomiarowe oraz rozszerzamy zakres akredytacji i notyfikacji, a pracownicy podnoszą kwalifikacje na kursach i szkoleniach metrologicznych oraz studiach podyplomowych.